

сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. № 2811-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 5. – Ст. 9).

Слід зазначити, що розміри майже всіх видів допомог, передбачених законодавством, є економічно необґрунтованими. Так як виховання дитини є досить дорогим, а тим паче виховання дитини, яка має певні вади або проблеми зі здоров'ям, оскільки це потребує додаткових затрат.

Тому перед державою стоїть ряд завдань, виконання яких є надзвичайно важливим, особливо в умовах інтеграції України в Євросоюз. Це, по-перше, узгодження великої кількості законодавчих актів, що регулюють призначення та виплату державної соціальної допомоги сім'ям з дітьми, що зменшить порушення режиму законності у даній сфері. По-друге, це створення належних умов реалізації конституційних норм, що пов'язано з встановленням розміру допомог на рівні, передбаченого законодавством прожиткового мінімуму, а також не зниження цього розміру шляхом прийняття нових законів або внесення змін до існуючих. Звичайно, вказані зміни майже одразу втрачають чинність на підставі рішень Конституційного Суду України про їх неконституційність, як, наприклад, Рішенням Конституційного Суду від 09.07.2007 р., були визнані неконституційними положення ст. 56 Закон України «Про Державний бюджет на 2006 рік» відповідно до яких, допомога по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку має дорівнювати різниці між 50 % прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб, та середньомісячним сукупним доходом сім'ї в розрахунку на одну особу за попередні 6 місяців, але не менше 90 грн., проте через відсутність належного механізму виконання таких рішень, часто норми, визнані у встановленому законом порядку неконституційними продовжують діяти, що породжує наступне завдання законодавця – створення належного дієвого механізму реалізації рішень Конституційного Суду.

Ще одним завданням держави є збільшення розмірів даних допомог задля підвищення рівня життя населення, створення стимуляторів для збільшення народжуваності та протидії старінню населення, а також для підвищення довіри населення до державної влади та піднесення престижу держави на більш високий рівень.

Гудзь А. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія», аспірантка
кафедри трудового права та права соціального забезпечення*

ОБЛІК ТА РЕЄСТРАЦІЯ БЕЗДОМНИХ ОСІБ ТА БЕЗПРИТУЛЬНИХ ДІТЕЙ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Без знання масштабів проблеми бездомності, можливість її ефективного вирішення зводиться до нуля. Тому дуже важливим є створення та функціонування на належному рівні системи обліку та реєстрації

представників даної категорії. Відсутність документів чи реєстрації веде до стану «юридичної смерті» особи як члена суспільства. Для виведення з цього стану необхідно таку особу перш за все взяти на облік (Сташків Б.І. Правове регулювання соціального забезпечення бездомних громадян та осіб, звільнених з місць позбавлення волі; С. 33).

У Законі України «Про основи соціального захисту бездомних осіб та безпритульних дітей» від 30.06.2005р. міститься розділ II «Система обліку та реєстрації бездомних осіб та безпритульних дітей». Так, з метою створення необхідних умов для забезпечення прав та свобод бездомних осіб і безпритульних дітей впроваджується їх облік, який ведеться за місцем їх проживання або місцем перебування на підставі особистого звернення або їх виявлення (Про основи соціального захисту бездомних осіб та безпритульних дітей: Закон України від 30.06.2005 р.; ст. 6). Такий облік ведеться відповідними закладами для бездомних осіб – центрами обліку, що створюються органами місцевого самоврядування та місцевими органами виконавчої влади. Центри обліку можуть утворюватися також громадськими і благодійними організаціями та на договірних засадах з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування надавати послуги щодо здійснення виявлення та обліку бездомних осіб (Про основи соціального захисту бездомних осіб та безпритульних дітей: Закон України від 30.06.2005 р.; ст. 7).

Тісно пов'язаною та похідною від питань обліку та реєстрації бездомних громадян є проблема поновлення та отримання документів, що посвідчують особу. Адже нерідко говорити про їх достатній рівень освіченості та обізнаності в даному питанні досить складно. Важким психологічно для них є навіть сам візит до органів реєстрації. Це пояснюється низкою причин: страхом або небажанням змінювати своє становище, втратою віри у позитивний результат тощо.

Ключовим для вирішення питання отримання реєстрації є власне звернення бездомного до одного з закладів, які займаються даним питанням, адресу яких можна дізнатися в управлінні праці та соціального захисту населення за місцем його переважного перебування. Там же особа може отримати комплексну допомогу у вирішенні додаткових питань – відновлення документів, направлення на одержання медичної допомоги, працевлаштування, встановлення інвалідності, отримання юридичних консультацій, психологічної підтримки тощо (Суліма О. О. Куди йти бездомному?; С.21-22). Проте ще раз слід акцентувати увагу на тому, що основним є бажання «клієнта», яке знаходить своє вираження у зверненні до компетентних органів.

Спеціальним нормативно – правовим актом, який закріплює статус центру обліку бездомних громадян, є Типове положення про центр обліку бездомних громадян, затверджене наказом міністерства соціальної політики України від 19.04.2011 р. Серед основних завдань центру

обліку: ведення первинного обліку бездомних громадян та створення інформаційного банку даних, видача посвідчення про взяття на облік, інформування населення, взаємодія з органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, державними і недержавними установами та закладами, громадськими організаціями, реалізація заходів щодо виявлення бездомних громадян, проведення за бажанням бездомних їх первинного соціально – психологічного тестування, надання інформаційних, правових та інших консультаційних послуг, а також допомога у відновленні їх документів, майнових і житлових прав, сприяння працевлаштуванню тощо (Сташків Б.І. Правове регулювання соціального забезпечення бездомних громадян та осіб, звільнених з місць позбавлення волі; Ст. 37).

Стосовно питання відновлення та отримання документів, слід зазначити такий нормативно-правовий акт як Порядок відновлення документів громадян, які перебувають у тимчасових притулках для дорослих, затверджений постановою Кабінету міністрів України від 07.03.2011р. Даний акт закріплює поетапний порядок відновлення втрачених за різних причин документів, зокрема: подача заяви, яка розглядається протягом 10 днів, в той час з'ясовуються питання про можливість звільнення від сплати мита, сплачуються кошти за відновлення документів, забезпечується виготовлення фото, надсилається пакет документів до органу, повноважного відновлювати документи, після чого громадянин отримує інформацію, про місцезнаходження вищезгаданого органу, куди і звертається бездомний.

Відновлення документів дає право особі звернутися до органу місцевого самоврядування із заявою щодо взяття його на соціальний квартирний облік (Про житловий фонд соціального призначення: Закон України від 15.02.2006 р.; ст.14).

На шляху до вирішення питання бездомності постає величезна кількість перешкод. Перш за все – це відсутність офіційної статистики щодо кількості бездомних осіб по країні, що спричинено не досить доброю організацією обліку і складністю становище власне об'єкта, який не піддається підрахункам і однозначній оцінці (Алексеева Л. С. Бездомный как объект социальной дискредитации; С. 58). Проте найсерйознішим і фундаментальним недоліком є низький рівень фінансування заходів соціального захисту бездомних, надання соціальних послуг цій вразливій категорії. Фінансування здійснюється в основному за рахунок місцевих бюджетів, а цього, зрозуміло, не достатньо. Необхідно виділити значні кошти з державного бюджету на створення та гідне функціонування розгалуженої мережі соціальних установ для бездомних, на підготовку кадрів для роботи з ними, а також на розробку і підготовку необхідної методичної літератури.

Питанню бездомності присвячена значна кількість нормативно-правових актів, але розроблена нормативна база лише створює фундамент для нормального функціонування закладів соціального захи-

сту бездомних, для реалізації різних соціальних програм, а відсутність матеріальних ресурсів в майбутньому знову заважатиме зробити значний крок вперед.

Проте комплексний підхід до вирішення проблеми: значна увага з боку законодавця, створення розгалуженої системи закладів соціальної допомоги, підготовка кваліфікованих фахівців для роботи в таких закладах дасть змогу згодом досягти змін у позитивному напрямку.

Шишлюк М. О.

*Національний університет «Одеська юридична академія», аспірант кафедри
трудового права та права соціального забезпечення*

ФУНКЦІЇ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

В науці права соціального забезпечення до теперішнього часу питанням функцій державного соціального захисту військовослужбовців не приділено належної уваги. Разом з тим, функції галузі права соціального забезпечення знайшли своє відображення в теоретичних дослідженнях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених, так само як і функції соціального забезпечення як такого.

Відомі російські вчені М. Л. Захаров і Е. Г. Тучкова відносять до числа функцій соціального забезпечення економічну, виробничу, соціальну (соціально-реабілітаційну), політичну та демографічну (Захарова М. Л., Тучкова Э. Г. *Право социального обеспечения России*. – 2-е изд., испр. и перераб. – М.: изд-во БЕК, 2002, с. 37-39). Близької позиції дотримується український вчений С. М. Прилипко, на думку якого соціальне забезпечення виконує чотири основні функції: економічну, соціально-реабілітаційну, політичну та демографічну. При цьому виробнича функція не розглядається ним як окрема функція соціального забезпечення, хоча запропоноване С. М. Прилипко розуміння економічної функції дає змогу зробити висновок, що вона поглинає собою виробничу (*Право соціального забезпечення в Україні: підручник* / Т. А. Занфірова, М. І. Іншин, С. М. Прилипко та ін.; за заг. ред. Т. А. Занфірової, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. – 2-ге вид. переробл. і доповн. – Х.: ФІНН, 2012, с. 25).

Аналізуючи функції права соціального забезпечення, М. В. Лушнікова і А. М. Лушников говорять про взаємодію компенсаційної функції соціального захисту населення та функції соціальної адаптації, підкреслюючи, що «саме єдність і взаємодія названих функцій визначають специфіку, особливий «колерит» галузевих функцій права соціального забезпечення (Лушнікова М. В., Лушников А. М. *Курс права социального обеспечения*. – 2-е изд., доп. – М.: Юстицинформ, 2009, с. 454).

Спираючись на наведені загальнотеоретичні позиції та нормативно-правові акти України з питань соціального захисту військовослужбовців, можна констатувати, що до числа функцій соціального захисту військо-